

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO MENTUL

Peru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2,
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

N-rii de Duminecă pe
un fl. 2.—

Prin România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrisuri nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1/2 p. garson: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publică-
țiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sînt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu
primim.

TRIBUNA POPORULUI

Anul III.

Număr de Duminecă

Nr. 42

Primejdie mare.

(R) Paragraful 14 din articolul XLIII al legii dela 1868 asigură Românii greco-catolici dreptul de a-și cârmui ei înșiși sfânta lor biserică, precum și școalele și toate așezămintele scumpe. Așa, că dacă nu erau atât de vitrege vremurile, ei ar trebui și de bună-seamă ar ave și o autonomie bisericească, cum au Românii de legea răsăriteană.

Ce se întempla însă? In loc de a se apropia de intruparea dorinței lor fierbinte, o primejdie mare a dat peste dinșii.

Ungurii catolici, mireni și fețe bisericești, au întocmit un plan de lege, in virtutea căruia nu numai s'ar trece peste drepturile bisericești ale Românilor uniți cu Roma, dar' li-s'ar nimici un drept de care s'au bucurat vreme îndelungată: două veacuri! Dreptul de a fi ei singuri stăpâni peste averile ce au agonisit și primit ca dar dela împărații buni, — precum și dreptul de a-și întocmi și conduce școlile după a lor pricepere și cum cred ei că este mai cu folos pentru dinșii!...

Pe scurt: Ungurii catolici vor să-i așeze pe Românii greco-catolici sub aceeași stăpânire bisericească. Nu pentru a le îmbunătăți însă soarta, ci pentru a-i scurta în toate. Pentru-că cine-și poate închipui Ungurii atât de buni, încât aflându-se ei în număr covârșitor față de Români, să nu caute a-i apăsa pe aceștia?!

Că ce vor Ungurii catolici, se poate vedea limpede și din §-ul 113 al planului de lege ce au întocmit. Se zice adică in acest §, că dintre cei trei candidați aleși intru a fi unul propus spre întărire ca mitropolit, primatatele din Strigoniu (căpetenia bisericii catolice ungurești) să aibă dreptul a propune M. Sale Monarchului pe cel chemat a fi mitropolit al Blajului.

Ne-am întoarce deci la o stare de lucruri mai tristă și mai rea decât chiar aceea, când Românii gemeau sub iobăgie și nu erau încă recunoscuți, ca dela 1848 încoace, ca națiune. Se știe anume, că sub domniitorul Rákoczy chiar, și d'atunc pînă în ziua de azi, biserica gr. cat. română și dreptul ei de a-și alege mitropolit n'avea nici o atingere cu biserica catolică ungurească, neavînd aceasta nici cel mai mic amestec in chipul cum Românii își aleg mitropolit și își conduc afacerile bisericești.

„Ear vladic să-și ceară dela Domnitor — se zicea sub Rákoczy — om pe care preoții români de-opotrivă îl socotesc potrivit“.

Legea dela 1791 d'asemeni in acest înțeles glăsuiește, ear bula papal Pius (1853) lămurește deplin aceasta, spunînd, că arhiepiscopul dela Strigoniu n'are să se amestece în afacerile bisericii gr. cat. române.

Dacă acum se plănuiește o lege, potrivit careia primatatele de Strigoniu (ca president al directoratului care se va înființa in sinul bisericii catolice ungurești) să aibă amestec in afacerile românești, fără îndoială, că întreg Românismul este in fața unei mari primejdii.

Cei cari vor să dea ființă autonomiei bisericii catolice, pe Românii-i-ar pune adevă sub o pălărie cu dinșii îndeosebi pentru a-i face mai ușor și mai iute — Unguri!

Îndoială nu încapă in această privință.

Lupta de apărare tocmai de aceea s'a și pornit.

Mai zilele trecute I. P. S. Sa Mitropolitul Blajului a fost la M. S. Monarchul, căruia, ca unui bun părinte, li va fi spus primejdia ce se abate peste poporul român din care, dacă o parte a înțeles să se unească cu Roma, nici unul singur însă nu se va învovla la cele ce plănuiesc Ungurii catolici.

Nu ne îndoim apoi, că Metropolitul Blajului va deștepta și pe cei din giurul Sfântului Scaun dela Roma, cari vor înțelege, că lăsînd pe Ungurii catolici să-și facă voile, înseamnă să rupă de Roma pe Români, pe Rutenii și pe toți câți s'au unit nu pentru a-și perde, ci pentru a-și ocroti limba. Prin urmare Papa va trebui să sară în ajutorul celor primejduiți.

Ajutorul cel mai nelndoielnic trebuie să fie însă dragostea pentru neam. Nici un bărbat de seamă din mijlocul fraților gr. catolici nu va uita, că înainte de a fi fost botezat, s'a născut Român. Va ave deci, mai presus de toate, grija pentru păstrarea limbii și obiceiurilor noastre naționale. Se va gândi fie-care in parte și toți împreună, că Românii de pretutindeni veghează zi și noapte la soarta celor peste un milion Români gr. catolici primejduiți de șovinismul Ungurilor catolici.

Inimă să avem cu toții, și înfrunta-vom și această furtună!

In sfîrșit odată ceva și cu minte. Congregația comitatensă din Hont a înaintat la Dieta o petițiune, in care se roagă, ca pentru a înfrîna beția să se facă o lege, prin care s'ar îngredă vînzarea de vinars.

Pășirea celor din Hont este de toată lauda și ar fi de dorit, ca celelalte comitate să se iee după pilda lor, că nu se poate mai mare năpaste peste popor decât beția, cu vinarsul cu tot. Pe de o parte omul își strică sănătatea trupului și a minții, își prăpădește averea; ear' pe de alta ajută pe Ovreii cărțumari să devină ei, dușmanii creștinilor, stăpîn peste locuitorii satului sau orașului.

Știm, că va merge greu a face o asemenea lege in Dieta, căci ovreimea toată cea bogătană din țeara întreagă, ear' mai ales cea din Budapesta, va

lucra pe toate căile și chipurile, pe față și pe ascuns, prin bant și alte o mie de mijloace, pentru a îndupleca guvernul și pe deputați să nu voteze o astfel de lege. Dar' dacă ar înainta Dietei o asemenea petiție toate celelalte comitate, sau cel puțin majoritatea lor, jidănimea n'ar isbuti și Dieta ar fi silită a aduce o lege pentru îngredirea vînzării vinarsului, din care se îmbogățesc și ajung poruncitori numai Ovreii.

LUGOJENII LA BREAZDĂ!

Lugoj, 2/13 Oct. 1899.

Am așteptat să ved ce va zice „Tribuna“, ce va zice „Gazeta Transilvaniei“, și mai ales să ved ce vor zice Lugojenii cei cu gura mare?

Și au tăcut și tac toți tăcerea peștelui asupra lucrurilor întemplate cu privilegiul sfințirii bisericii gr. cath. române din Liget. Ei se năpustesc mereu asupra Aradanilor pentru ideia „înfrățirii“ și „aproprierei“ politice, îndeosebi asupra episcopului Iosif Goldiș, prefăcîndu-se a nu ști și a nu vedea faptele publice ale episcopului din Lugoj Dr. D. Radu.

Nu o vorbă, deosebirea este mare între episcopul Goldiș și episcopul Radu: cel dintăiu cunoscut și recunoscut de aderent și partisan al guvernului maghiar, ear al doilea cunoscut și recunoscut de Lugojeni, de „Tribuna“ și „Gazeta“ ca cel mai pronunțat naționalist român.

Nu e dar' mirare că monitoarele din Sibiu și Brașov n'au zis nici un cuvînt despre enunțările și declarațiunile „patriotice“ care Pr. S. Sa Dr. Radu le-a făcut la Liget in prezența vicșpanului Kabdebo din Timișoara, a consilierului regesc Szűry Kálmán, a deputatului dietal Mayer, fibirăului Györy Imre și alți maghiari, deși aceste declarații au fost reproduce cu mare laudă in ziarul „Dél-magyarországi Közlöny“ dela 23 Septemvrie.

Evident că oamenii nostri nu de principii sunt călăuziți in acțiunile lor publice, ci de simpatii și antipatii personale. Ceea-ce de pildă ei impută episcopului Goldiș ca crimă politică, episcopului Radu i-o atribuiesc ca un merit de înaltă prudență politică.

Numitul ziar maghiar constată cu satisfacție ca cu privilegiul sfințirii bisericii noue din Liget Preasfinția Sa episcopul Radu a folosit toate momentele potrivite să demonstreze cu patriotismul seu, cu iubirea sa de patrie, cu simțemintele sale maghiare. (Minden kinálkozó mozzanatot felhasználta, hogy hazafiságával, hazaszeretetével, magyar érzelmeivel tün-tessen).

„In atingere cu credincioșii sei, continuă ziarul maghiar, de repetate ori episcopul a accentuat iubirea patriei maghiare, ideia de stat maghiar. In pămîntul acesta, zice el, zac osămintele părinților și stră-

moșilor voștri. Aceasta e patria voastră, aceasta e patria noastră comună. Acestei dulci patrii maghiare să-i fiți supuși și credincioși fi“.

Ca o dovadă despre sentimentele maghiare ale Preasfinției Sale ziarul „Délmagyarországi Közlöny“ inregistrează faptul, că la banchetul, care s'a dat după sfințirea bisericii, Preasfinția Sa Dr. Radu a ridicat cel întâiu toast pentru Majestatea Sa nu numai românește, ci și ungurește.

Nu-i așa că ideia de „înfrățire“ și „apropiere“ politică între Maghiari și Români a găsit aderenți in Lugoj mai hotărîți ca in Arad?

Un lugojan.

DIN AUSTRIA.

Abonaților la numărul nostru de toate zilele li-am istorisit cele ce s'au petrecut in acele trei ședințe, pe care le-a ținut parlamentul din Viena in zilele de 18, 20 și 24 Octomvrie. In cea de pe urmă, Marția trecută, deputații Cehi, pe când unul dintr'ai lor citia o jalbă foarte de tot lungă și tare aspră, și afară din cale de înversunată împotriva întreg noului ministeriu, au făcut necontentin așa de mare larmă și zarvă, încât nu s'a putut isprăvi aproape nimica. Furia lor era îndreptată mai îndeosebi împotriva ministrului de justiție Kindinger, care, in urma desființării ordonanțelor despre egala îndreptățire a limbii cehice in Boemia și Moravia, ceea-ce s'a făcut pe placul Nemților, a dat printr'o ordonanță tainică îndrumare la toate judecătoriiile din acele țări porunca, ca de acum înainte în-lăuntrul și pe timpul oficiilor să se vorbească numai nemtește. Din pricina aceasta, deputații Cehi in pomenita ședință cu atăta înversunare s'au năpustit asupra ministrului de justiție, încât acesta s'a văzut nevoit să scape prin fugă din sală, căci treaba ajungă așa zicînd la bătaie. Lasă, că i-au smuls toate hărțile ce le avea pe masă și parte le-au aruncat in sbor in toate colțurile sălii, parte au făcut din ele ghiulele, cu care li loviau ca slobozite din puști.

Intru aceea însă se petreceau fără încetare certuri și amenințări și printre deputații celor două tabere dușmane, împărțiți in grămăzi, prin toată sala parlamentului.

Presidentul dietei, când n'a putut măcar nici pe câteva clipite să restabilească liniștea, îndată ce se isprăvise cu citirea jalbei suspomenite a Cehilor, a închis ședința.

In ședința a patra, cea de Mercuri, au vorbit vr'o 10 fruntași ai diferitelor partide și anume pentru a spune guvernului drept in față și deschis, ce și cum cred popoarele lor despre cuvîntarea ministrului-president contele Clary pe care a ținut o in cea dintăiu ședință și in care el desfășurase modrul și chipul cum vrea să ocărnuiească. Mai ales însă vestitul in lumea întregă primar al orașului împărătesc Viena, Drul Lueger, care și el este deputat, a vorbit cu multă aprindere in inimă și graiu împotriva stăpînitorilor din Unguria, Unguri

și Ovrei, căci îngâmfarea și lăcomia nemăsurată a acestora este, zice, una din pricinile de căpetenie, pentru cari popoarele, atât în Austria, cât și în Ungaria, nu se pot înțelege, asprese unele pe altele; Jidanii și șoviniiștii printre Maghiarii asună unele împotriva altora, căci numai așa își pot face înșelătorile, pecând dacă popoarele creștine s'ar înțelege și unul altuia ar fi în limba în stimă, domnia Ovreilor s'ar prăbuși.

Dr. Lueger le-a strigat apoi tuturora, să se lasească la oală împotriva Ungurilor fuduli și Jidanilor lacomii, pentru-ca să vină apoi rândul și popoarelor asuprite nemaghiare din Ungaria.

Afară de câteva strigăte pe timpul vorbirilor, dintr-o parte și din alta, nu s'a întâmplat nimic afară din cale; toți au ieșit din sală, în pace și liniște. Dar' să se fi petrecut cât de mare gălăgie, nu numai în această una ședință, ci în fiecare, să se napustască depotații cu ori cât de mare înverșunare unii asupra altora, nu este oare mai bine, mai de dorit, decât așa stăruie ca la noi, unde nici nu ne lasă să ne alegem deputații, cari ar spune în Dieta țării durerile noastre, fie cari s'ar și încălăra cu deputații maghiari? Și dacă nu vor să-și stăpânească noiștrii din pășunile și pagubele altora și nu ne vor da drepturi cu d'abinele, va trebui odată să ne aruncăm și noi în lupta electorală, și să trimitem deputați în Dieta, cari să le spună acolo stăpânitorilor nevoile și pășunile noastre. Și sunt printre fruntașii noștri astfel de bărbați, cari nu și au altă frică decât cea de Dumnezeu și gata sunt a înfrunta și în Dieta ori ce năpastire și năvală.

Deoarece prin desființarea mult pomenitelor ordonanțe i-s'a luat poporului ech dreptul se i-se dase în luna Aprilie 1897, el se simte tare vătămat și nedreptățit; d'aceea el nu s'a îndestulit, ca numai deputații lui în parlamentul din Viena să strige în lumea mare, să se plângă, să tragă guvernul la răspundere, să-i spună buchile cu glas tare, dar și el însuși, poporul ceh, pretutindeni unde locuiește, își varsă năcazul în fel și chip. În toate orașele și satele ce s'au întrunit public, unde se lămurăște poporul, cum stau trebile și ce trebuie făcut; d'asemenea consiliile comunale și cele orașenești se adună la sfat și hotărăsc proteste cât se poate de bărbătești, plângându-se de nedreptatea ce au îndurat și spunând drept în față, deschis, că nu se vor liniști.

Dar' nici aici nu se opresc Cehii; ei de când s'au desființat ordonanțele, adică din 17 Octomvrie încoace, în fiecare zi se vestește, că într'ua mare număr de locuri, sate și orașe, se petrec tulburări din cele mai grave: lumea se adună în anumită oră a zilei pe pieți și cântând cântece naționale, cutreieră străzile, strigând mereu împotriva guvernului; sparge ferestrele la casele Nemților și Ovreilor, bolșii și căciunile acestora din urmă le pustiește, scoțând marfă afară și dând drumul în canal beuturilor spirituoase. Se înțelege, că direcționile caută să restabilească ordinea și liniștea mai întâi cu poliția și cu gendarmii, ear' dacă acestea nu sunt în stare, se chiamă în ajutor cătanele. În cele mai multe locuri, poporul se împotrivesc și acestora, astfel că adeseori se întâmplă încălărări sângeroase și cad jefite de oameni.

Așa s'a întâmplat în aceste de pe urmă zile în două orașe din Moravia: unul Holešov, din ținutul Hana, vestit prin orașul său cel mai bun în Europa și vecin cu ținutul zis Țara Valahă, fiind că odată acolo locuiau Români. În orașul amintit tulburările împotriva Nemților, dar mai ales împotriva Ovreilor așa erau de crunte, încât miliția a împușcat 4 oameni și 20 au fost greu răniți. Al doilea oraș se numește Vesetín, nu departe de cel dintâi, și aici poporul împotrivesc miliției, au fost împușcați doi și 15 erau răniți.

Este tare de bagat în seamă, că la Nemții poporul sparge numai ferestrele; pe când Ovreilor le pustiește bolșii și casele, aprinzându-le chiar; astfel, că din multe locuri Ovreii, cu cățel și purcel, fug în grabă în mare, neopriindu-se decât în Viena.

Toți se tem, că se vor întâmpla încă nenorociri și mai mari.

Steagurile naționalităților.

Despre afacerea aceasta publicăm în suplimentul din nrul de față un articol mai lung, așa cum ea s'a dezvoltat în urma celor întâmplate la Brașov, printre Sași. În numărul său de pe urmă, foaia oficioasă litografată „Orsz. Ertesítő“ vestește în această privință următoarele foarte interesante lucruri:

„In ședința de azi a reprezentanței orașenești din Brașov, avocatul Dr. Lurtz a cerut primarului, să pornească cercetare prealabilă împotriva căpitanului polițienesc al orașului, căci, zice, el a schimonosit ordonanța ministrului de interne, pe care acesta a scos-o privitor la folosirea steagurilor. Apoi a informat, zice, în mod greșit pe fișpanul despre sărbătorile aranjate în onoarea oaspeților străini, cari, întorcându-se dela desvelirea în Sibiu a monumentului Teutsch, veniseră la Brașov; ear' acuma și cetățenilor nemaghiari, cari vin la el pentru atestate ori alt soi de hârtii, le dă în limba maghiară.

„Primarul a făgăduit, că va porni cercetare prealabilă împotriva căpitanului“.

Așa să facem și noi pretutindeni, provocându-ne la cazul din Brașov.

Răsboiul din Africa.

Părerea multora este, că răsboiul pornit între Anglia și populațiunea Transvaalului va avea o durată cu mult mai lungă decum s'ar fi crezut la început.

După știrile din urmă Burii Transvaalului se luptă cu multă vitejie contra armelor puternice ale Englezilor, așa că în două părți ale câmpului de răsboiu oștirea engleză a fost învinsă și silită la retragere cu pierderi de brațe.

Știrea aceasta a produs în Anglia mult sânge rău, atât în popor, cât și în cercurile politice. — După-cum vestește o telegramă din Londra, în camera comunelor s'a produs în privința aceasta un schimb de vorbiri foarte aprinse.

În mijlocul acestora deputatul Dewit a zis, că răsboiul acesta e cel mai mare păcat al veacului, și a declarat, că nici atunci n'ar fi votat pentru răsboiu, dacă Irlandei i-s'ar fi dat legea home-rule sau chiar republică. Protestul lui este, că-și depune mandatul de deputat al camerei, căci e convins, zice, că cauza dreptului și a dreptății nici odată nu va avea spriginul camerei, dacă în dosul ei nu stă silnicia.

Ministrul coloniilor Chamberlain a răspuns prin o lungă vorbire, care în multe privințe a zugrăvit actuala stare de lucruri și a spus, că Anglia n'a putut încungiura răsboiul cu Transvaalul. Anglia — a zis ministrul — nici odată n'a fost aplecată să abzie de pretensiunile sale față cu Transvaalul. A trebuit deci să facă pe mare o astfel de expedițiune, ca și care alt popor din lume nici odată n'a făcut, ear' ca să-și schimbe politica sa, Anglia prezențimica nu se simte îndemnată.

După-cum se vede din presă, toate simpatiile țărilor europene sunt pe lângă populațiunea Transvaalului și acestea se manifestează zi de zi.

În Rusia, simpatiile acestea încep a lua forme concrete. Înarmarea și echiparea de corpuri de voluntari pentru Transvaal se face cu mare zor; ziarele rusești încă discută asupra drumului pe care au să-l ia voluntarii, spre a pute ajunge fără pericol în țara Burilor. Pe lângă corpurile de voluntari, se organizează pentru Transvaal și ambulanțe sanitare, cari vor fi pornite cât se poate de curând spre Pretoria.

Ziarele rusești au deschis deja liste de subscripții pentru răniții din Transvaal. Un profesor rus, care a dat spre acest scop o sumă de bani, scrie ziarului „Novoje Vremja“, că „politica neconștiințioasă a Angliei față de Transvaal trebuie să revolve pe toată lumea civilizată. Ziarele din Petersburg adresează un apel Franței, Germaniei și Rusiei, ca să concentreze în apele Africei de sud și la Capul Bunel Speranța o flotă puternică, spre a organiza o demonstrație navală în contra Angliei, ear' „Rossijia“ zice, că Franța se cuvine să ia inițiativa în această afacere, spre a îndeplini opera iubirii de aproape și a nu lăsa ca dreptatea să fie călcată în picioare.

O sinucidere.

Ziarele din loc aduc vestea că rezervistul Todor Morariu din Micălaea a venit beut la controla militară din fortăreața Arad. Aici la apel a răspuns căpitanului Burdea în loc de „Hier“ cu: „Poruncește, domnule căpitan“ și apoi s'a pus la sfadă cu căpitanul. După controlă i-a dictat „verschärft“ pentru purtare necuviințioasă față de căpitan. În a-rest ajunge cu un rezervist ungur, care a strigat „Jelen“ și care vede dimineața pe Morariu spânzurat înaintea sa. S'a spânzurat de frica morții. Așa o spun aceasta foile maghiare.

Cine însă cunoaște tainele casamatelor, acela la prima vedere e în carat, că alt-ceva grozav a trebuit să se întâmple, de pe Morariu l-au găsit spânzurat.

Despre dl căpitan Burdea, care mai e și Român, știm atâta că e soldat strict, dar altfel e un om bun la inimă și îi place de soldații săi. Și cu datarea dictare de po-deapsă a isprăvit-o. S'a întâmplat însă mai anțerț tot în fortăreața Arad, că au mai găsit un fecior din Siclău cu gâtul tăiat de brieiul său propriu. Se zicea și atunci, că s'a sinucis.

Băiatul însă n'a murit, și când a început să vorbească, spunea groznică lucruri, adică, că propriul său căpitan l-a bătut și crezând că e mort de bătaie, i-a tăiat gâtul cu brieiul ca să apară că nu e omorât, ci că el însuși s'a spânzurat. Și spusele băiatului s'au dovedit de adevărate. Băiatul razimul familiei sale, a rămas nimuric, ear' căpitanul degradat și acum e diurnist în Lugoj. Destul de splendidă oștie pentru o atare bestie îmbrăcată în hainele împărătești.

Oare nu va fi și aici la mijloc o crimă? D' corp-comandant Schwitzer, precum s'a văzut din ordinul său cel mai nou publicat și de noi vrea să strpească brutalitățile din armată; îl poftim dar să cerceteze treaba mai de aproape, căci lucrul pare prea taniu.

În sfârșit soldații Maiestatei Sale sunt aceiași, nu câni de tocat în cap.

Altfel vom mai reveni la brutalitățile de la miliție.

DIN ROMANIA

Starea sănătății Principelui Carol.

Ultimele știri sosite din Castelul Peleş aduc îmbucurătorul fapt, că Alteța Sa Regală Principele Carol merge spre bina și că se îndrumă spre însănătoșare.

Sfântul Sinod.

Mercuri, în 13 Oct. v. s'a oficiat la Metropolitan Te-deum pentru deschiderea s-tului Sinod.

După serviciul religios, PP. SS. membri au trecut în localul Sinodului, unde ministrul instrucțiunii publice a dat citirea mesagului de deschidere.

În urmă PP. SS. Părinți și-au început lucrările.

Finul din Ungaria.

În luna Iulie a. c. dl ministru Fleva temându-se că din pricina secetei în România nu va fi nutreț pentru vite, a trimis în Ungaria, să cumpere, pe doi funcționari din minister, cari, ca împuterniciți guvernului, au cumpărat de tot 900.000 măști metrice de fân, și anume: 500.000 măști metrice de la negustorul Rosenberg Mihály din Seghedin, 150.000 măști de la firma Herskovitz Ignatz din Zam, și 250.000 de măști de la societatea Mătyás, Binder și Kupferstich din Brașov, cu prețuri diferite, între 3.08—3.38 fl. maja metrică. Terminal pentru transportarea întregii cantități de fân este ziua de 15 Februarie 1900. Acești întreprinzători principali, cu excepția prețului, au procurat marea cantitate de fân de la întreprinzători secundari tot sub aceleași condițiuni, sub cari dinșii s'au obligat față de guvernul.

Acum în toată Țara-Românească e o mare febră din pricina acestei cumpărări de fân, întâiu pentru-că l'a cumpărat peste măsură scump, a doua, pentru-că a cumpărat dela Jidovi și încă partea cea mai mare de pe pustele Ungariei, dinspre Seghedin și Dobrița, fân foarte rău, pe când de la Români de pe Valea Murșului și din părțile Lugojului ar fi putut cumpăra fân bun și cu un preț mai mic.

Dar' așa, cum a lucrat, guvernul Țării-Românești au bșgat peste 4 milioane de florini în pungile Jidovilor.

ULTIME ȘTIRI

Răsboiul.

Londra, 26 Octomvrie. Cea mai de însemnătate știre a zilei ce se confirmă chiar și oficios, este, că Burii au prins 200 călăreți englezi și 9 ofițeri.

Londra, 26 Octomvrie. Știri telegrafice de mare senzație sosesc de pe câmpul de răsboiu. Generalul Yule a fost prins de Burii la Dundee și bătut astfel, că ostașii acestuia au fugit mâncând pământul, lăsând înapoi pe toți răniți, între aceștia și generalul Symons, despre a cărui moarte Anglia a primit știri din partea Burilor. — Acum Englezii își încordă toate puterile; la Gibraltar își concentrează o mare flotă; au sistat expediția din Sudan și au rechemat pe generalul Kitchener, pentru-ca cu toate forțele să pornească în contra Transvaalului.

Afacerea colorilor și a steagurilor.

O faptă, fără îndoială, vrednică de laudă este pașirea solidară și bărbătească a membrilor sași și români în congregația de la 2/14 Octombrie a. c. a comitatului Brașov pentru apărarea colorilor și a steagurilor față cu ordonanțele de până acum ale guvernelor maghiare.

De când bunul Dumnezeu ni-a rânduit să viețuim pe același petec de pământ cu poporul maghiar, dar poate mai ales dela începutul așa zisei „ere constituționale maghiare” încoace, de când adecă soarta popoarelor din țerile coroanei ungare a ajuns în mâinile și în puterea exclusivă a Maghiarilor, — neamurile nemaghiare pururea au fost prigonite și lovite în cele mai scumpe așezăminte, în cele mai sante drepturi și aspirațiuni ale lor naționale.

S'ar fi putut oare atunci, ca tocmai colorile naționalităților, atât de urgite de Maghiari, să rămână în pace și neatrinse?

Încă la anul 1875 — „sdrobitorul de naționalități”, Coloman Tisza, a scos o ordonanță, prin care a oprit purtarea colorilor și arborarea la orice ocaziune a steagului roșu, galbin și albastru, cari sunt, totodată, și colorile Ardealului. Și a făcut-o aceasta împins de ura nețermurită față cu Românii și față cu tot ce e românesc.

Era o urmare a firii de intoleranță a Maghiarilor și, îndeosebi, a stăpânirilor ungurești, ca, deodată cu prigonirea limbei naționalităților, să pornească o goană turbată și în contra colorilor, mai ales însă împotriva treicolorului românesc, la care neamul nostru ține tot atât de mult, ca și la limba și la naționalitatea sa. — Dela ordonanța lui Tisza, colorile acestea, prigonite și huiduite au fost tot mai mult și tot mai departe de toți factorii și de toți slujbașii stăpânirii, de sus până jos, și loc nu li-s'a îngăduit nici măcar ca podoabă a portului femeiesc.

Dela căderea dela putere a acestui ministru-satrap, până în ziua de azi, ordonanțe de prigonire a colorilor s'au repețit sub toate guvernele

ce au urmat, și atât bărbați, cât și femei din societatea română adeseori au fost tirși înaintea judecătorilor pentru purtarea colorilor roșu, galbin și albastru!

O nenorocire e însă pentru un stat, care, desconsiderându-i-se legi fundamentale, prin ordonanțe parțiale și jignitoare își menține vaza și puterea față cu unele din popoarele cari îl constituiesc, scoțându-le afară din cadrul legalității.

În dorința noastră generală și sinceră pentru curmarea frecărilor și pentru îmbunătățirea raporturilor de conviețuire între popoarele patriei, numai bună impresie ni-a făcut tuturor pașirea resolută și solidară a Sașilor de ambele nuanțe, spriginiți și de Români, în congregația dela Brașov, când, prin reprezentația adresată adunării generale a comitatului, respective ministrului unguresc de interne — au cerut o grabnică rezolvare a afacerii colorilor și steagurilor.

În această reprezentație, adusă în desbatere de membrul Herfurth și soțul sei, în adunarea comitatului Brașov, se constată între altele, că până la 1898 s'au putut folosi neîmpedecate, în oraș și în comitat, colorile și steagurile roșu-vinete. De atunci însă au început a se pune piedecile. Aceasta s'a încercat mai întâiu în vederea serbărilor lui Honterus. „Este cunoscut”, zice reprezentația, „ce generală și intensivă revoltare și indignare a cuprins spiritele populațiunii s-a-s-o-g-e-r-m-a-n-e din tot orașul și comitatul din pricina amintită”. În fața acestei iritațiuni s'au mai moderat atunci dispozițiile lor și s'a dispus să se poată folosi steagurile roșu-vinete și de câtră particulari în aceeași măsură cu steagurile ungurești. Așa rămase lucrul până în August 1899, când în vederea serbărilor pompierilor s'a dat o nouă ordonanță ministerială ad-hoc cu data 1 August 1899.

„Cuprinsul acestei ordonanțe”, a zis Herfurth și soțul sei, „a fost însă earșăși așa de nenorocit, așa de gravaminos, așa de mahnitor și revoltător, încât această ordonanță ministerială, în urma unei reprezentații telegrafice deplin justificate și întemeiate, a fost sistată și usul practicat la serbările lui Honterus a fost păstrat și de astă-dată. Astfel au decurs serbările pompierilor în toată liniștea pe lângă o mulțime de steaguri roșii-vinete și nu s'a mai auzit nici odată, ca prin acele colorii să fi suferit cum-va scădere ideia de stat maghiar”. Propunătorii își exprimă apoi mirarea, că cu toate acestea, fără nici o cauză

căpitania orașenească din Brașov a venit cu publicația Nr. 4241 de la 3 Sept. a. c., prin care pe baza ordonanțelor ministeriale de la 1874, 1885 și 1899, după pofta și chibzuirea ei introduce regule definitive asupra folosirii colorilor roșu-vinete pe teritoriul orașului Brașov. „N'avem cuvinte, zic propunătorii, să descriem gradul iritațiuni și al amărăciunii, revolta și indignarea, ce le-a produs publicațiunea căpitaniei orașenești în populațiunea săsească în genere, fără deosebire de nuanță politică”. Ear' procederea poliției, față cu elevele școlii de fete săsești, cari purtau pantlici roșii vinete, a făcut să crească și mai mult amărăciunea.

Mai departe declară, că căpitania orașenească nu e chemată și nici îndreptățită să reguleze ea de capul ei definitiv chestiunea colorilor, nici chiar pentru teritoriul Brașovului. Cine a și putut-o autorisa pentru a face aceasta? Dela ministru n'a putut să i-se dea privilegiu, căci ministrul sistase scurt timp înainte ordonanța dela 1 August 1899.

Căpitania orașului Brașov însă a schimbat chiar ordonanța ministrului dela 1 August în mod volnic, încă înăsprindu-o. Adecă acolo, unde se zice, că „reuniunile, ce există pe baza de statute aprobate de guvern, pot în locuri publice și la conveniri să-și întrebuinteze liber steagul lor, este însă de dorit, ca la procesiuni și la plimbări steagul național maghiar să fie purtat cel puțin în fruntea cortegiului”.

Așa zice ordonanța. Publicațiunea poliției din Brașov însă eliminând cuvintele „este de dorit... a-se purta și steagul maghiar” etc, zice hotărit, că *tr. bue* să se poarte și steagul unguresc înaintea cortegiului etc.

Propunătorii arată aici încurcătura, ce s'a produs prin o astfel de interpretare falsă și zic, că e timpul suprem, ca să se reguleze chestiunea stindardului și a colorilor în mod clar, care să nu admită tot felul de interpretări...

La urmă, asigurând că colorile vinete-roșu sunt expresiunea credinței câtră patrie și câtră popor din partea Sașilor, au propus, ca congregația comitatensă să decidă: 1. Di vice span al comitatului e însărcinat a lua imediat măsurile legale, pentru-ca pripita publicație a căpitaniei orașenești dela 3 Septembrie Nr. 4241 — 1899 să fie cassată și scoasă din vigoare; 2. Pentru-ca să se reguleze odată în mod precis și hotărit afacerea colorilor și a steagurilor să se adreseze cuprinsul acestei reprezentații, ca petițiune, ministrului de interne, și vice-spanul comitatului să fie însărcinat

de-a o așterne cu cea mai mare grabă ministrului președinte și de interne Coloman Széll în numele municipiului Brașov. — Această reprezentație a fost subscrisă de 82 membri ai congregațiunii, Sași moderați și verzi, și a fost primită cu covârșitoare majoritate de voturi în adunarea generală a comitatului.

A fost la loc și cât se poate de dreaptă cererea aceasta a majorității congregației.

Nu e dar nici o mirare, dacă însuși viceșpanul comitatului, Frideric Jeckel, s'a pus pe partea majorității, desaprobând, prin ținuta sa deamă, procederea volnică a fișpanului Maurer, care, făcând hatrul șovinistilor dela cărma statului, a nedreptățit în manifestațiunile ei pe blânda naționalitate săsească.

Desbaterea asupra reprezentației a fost deamă, și ea numai fișpanului și câtorva Ungurași nu li-a fost pe plac. Încolo, Sașii din amândouă taberele au susținut-o și, spriginiți și de Români, au dus-o la biruință.

Luând îndată notă despre cele petrecute în congregația dela Brașov, foile maghiare s'au ocupat și ele, chiar la locul prim, cu chestia colorilor și a steagurilor. — Astfel, bunăoară, „Budapesti Hírlap” în numărul său de Dminecă, sub titlul „Chestiunea steagurilor”, după-ce spune că, la serbările reuniunilor de pompieri în Brașov, Maghiarii s'au simțit „vătomați” prin faptul că orașul și reuniunile arborau steagul roșu-vinete, fără de cel unguresc, și că au cerut reparație dela fișpanul Maurer, care numai decât li-a dat ascultare și prin ordinațiune a poruncit Sașilor: să pună în tot locul și în frunte — steagul unguresc, căci altminterlea el oprește întrebuintarea celorlalte steaguri, — continuă:

„Acest ordin de opreliște a amărit grozav pe dușmanii Maghiarilor și ai Ungariei (!) în Brașov. Sașii și Valachii și-au dat mâna și prin spriginul viceșpanului naționalist Frideric Jeckel — adversarul de regulă al fișpanului — cum și prin al protopopului luteran săsesc: au atacat în chipul cel mai vehement pe fișpanul, căci lui li atribuiau exoperarea ordinațiunii ministeriale. Dar ei au mai avut și alte excepțiuni de formă, întru cât viceșpanul n'a publicat ordinațiunea ministerială, ci a pus-o la o parte, pentru ca s'o aducă în aduna-

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.”

Poesii populare.

(din Bănat.)

Auzit-am, auzit,
Auzi-tam rău, nu bine,
Că te lași, mândră, de mine.
Lasă-te cu Dzeu,
Nici un pic nu-mi pare rău;
Numai una-mi pare rău,
C'am affat năravul tău,
Și tu mândră pe al meu.

Frunză verde de neghină,
Eu, mândruță, nu-'s de vină,
Ci-'i devină maică-ta,
Că te-a făcut frumoșea;
Ea pe tine te-a scaldat
În scaldă de lapte dulce,
Să fi mândră ca o cruce,
Să fi dragă tuturor,
Mai ales voinicilor.

Foșie verde de salată,
Vei gândi, mândră, odată
La vremea când ai fost fată,
Că aveai un dor pe lume
Și n'ai știut unde-'l pune.

Mândruță 'naltă subțire,
Sară-i ochii cui te ține
Că te ține tot în scurt,
Nu mai pot să te sărut;
Și te ține 'nchisă 'n casă,
Pe la noi nu te mai lasă.

Auzi mândră ori n'auzi?
Sunt doi ani și patru luni
De când mă porți cu minciunii
Dar acum te am prins de față
Stringându-te altu-'n braț.
Nu-i pot face răutate,
Că de mine e departe,
Resplătească-i Dumnezeu,
Nu mai bine, nici mai rău,
Num'asa cum gândesc eu.

—Tu te duci, neică, sărace,
Eu cu dorul tău ce oiu face?

—Face-vei mândruță bine,
Că mai sunt voinici ca mine!
—Fie voinici câți și frunze,
Dacă nu's de-amele buze;
Fie câți și frunze'n pruni,
Dacă mie nu mi-'s bun!
Fie câți și frunze'n fagi,
Dacă mie nu mi-'s dragi.

Fă-mă, Doamne ce mi face,
Fă-m' un bățel de tufă
Să mă facă mândra furcă,
Să mă ducă 'n șezătoare,
Mă pună 'ntre țigănoare.

Nu gândi, mândră, gândi,
Că ca tine n'or mai fi
Căci ca tine sunt o mie,
Numai nu-mi trebuie mie.

Mândră de dragostea noastră
A'nflorit un păr 'n costă;
A'nflorit și s'a uscat,
Dragostea ni-s'a stricat;
S'aduceam apă cu gura
Să-i udăm rădăcinioara,
Părul eară să 'nflorească,

Dragostea să se tocmească
Și dușmanii să pocnească.

Culese de:

N. Mița, ped. c. IV.

Pagini din istoria României.

Luptele Românilor

de
G. COȘBUC.

1876—1878.

II.

Smulgerea Griviței.

XII.

Și ca un val năprasnic s'asvirliră alte companii de Turci spre ai noștri, infuriați parcă de vederea steagului român pe deasupra capetelor lor, steagul ghiaur pe cea mai puternică redută a celui mai puternic dintre generali marelui Pașah!

Acum nu era luptă, ci măcelărire.

Toți patru căpitanii batalionului de linie căzuseră, Mărcineanu și Panu

rea generală și să protesteze împotriva ei, ca în contra unei rindueli vătămătoare și ilegale. Fișpanul, din contră, în absența vicefișpanului, a publicat-o prin căpitanul orașului. — A fost lungă și vehementă desbateră din pricina aceasta în adunarea generală: Majoritatea saso-valachă a doborât pe Maghiari și pe fișpan, și astfel, în numele comitatului Brașov, au cerut delimitarea, cu acesta să-și retroagă propria sa ordinație. — Așa s'a întâmplat; ministrul de interne a seos din vigoare ordinația privitoare la întrebunțarea colorilor, pe motivul, că în privința aceasta în curând va înainta dietei un proiect de lege.

Așa ne spune „Budapesti Hirlep”; ear' aceasta cu nespuse părere de rău. Dar totaceasta o spunși celelalte foi ungurești. — Mai în urmă foaia semi-oficioasă „Magyar Nemzet” să grăbește să spună, că nici un fel de ordonanță n'a fost revocată, ci că un proiect de lege în privința aceasta se pregătește și în curând va fi pus în desbaterile dietei.

Suntem acum în așteptare să vedem: Cum se va produce, cum se va „indura” ministrul „legii, dreptului și dreptății”, Colonelan Szell cu mameleii săi, să resolve această afacere delicată!

Adunarea generală a despărțământului IX (Orăștie) al Asociațiunii la Vaidei.

Ziua de 3/15 Octomvrie c. a fost sârbătoare înaltă pentru poporul din Vaidei și giur, pentru-că în această zi s'a ținut în Vaidei adunarea gen. a despărțământului IX al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român.

După serviciul divin o ceată de călăreți din Vaidei în frunte cu harnicul învățător N. Voina, au eșit departe spre drumul ce duce către Orăștie, pentru-ca să întâmpine pe membrii comitetului. La întâlnire conducătorul călăreților N. Voina, prin cuvinte alese salută comitetul, la care răspunde P. O. D. Vasile Domșa ca președinte al despărțământului. Intre cei sosiți am observat încă pe domni: L. Bercian, A. P. Bercian, Dr. S. Moldovan, P. Barițiu și A. Rimbașiu.

Ajunși în comună cu toții se îndreaptă către biserica rom. gr.-or., unde comitetul din nou a fost binevențat de preotul I. Tilicea. Deschizându-se ședința s'au pertractat agendele oficiale conform programului, și eu decurs toate în deplină ordine și spre mulțămirea generală.

S'au ținut și două disertații foarte instructive pentru cei de față, de către inv.

I. Muntean din Cujir și N. Voina din Vaidei. Ambii au vorbit despre stupărul rațional, desvoltând și arătând prin exemple în mod intuitiv manipularea cu stupii după sistemul mai nou.

La sfârșit s'a ales comitetul pe un nou period, alegându-se de președinte al despărțământului vrednicul protopop al Orăștiei, P. O. D. Vasile Domșa.

S'au încasat de tot 190 fl., ear' poporul s'au distribuit, gratuit, deosebite cărți folositoare și instructive.

După terminarea ședinței ne-am îndreptat ca toți către școală, unde s'a ținut prânzul comun. Aci ne-au întâmpinat călușerii din Vaidei, cari s'au produs de tot bine, și ne-au pus în mirare văzându-le desteritatea lor în „Călușeriu”.

Prânzul a fost servit de 6 dia cele mai frumoase fete ale Vaideiului, ceea-ce a făcut bună impresiune. N'au lipsit nici toastele obișnuite. Primul a fost al dlui președinte V. Domșa, care a închinat pentru comitetul central al Asociațiunii. La sfârșitul toastului sala răsună de: „să trăiască!” la adresa comitetului central.

Părintele I. Botean din Binținți, ridică păharul pentru comitetul desp IX al Orăștiei. Preotul I. Popovici din Vaidei, mulțumește comitetului, pentru-că a ales de asistat comuna Vaidei pentru ținerea adunării generale a desp. Dr. Moldovan ține un frumos toast pentru preotul și dascălul român. Dl Bercian face o excursiune istorică cu privire la Vaideieni, și explică formarea comunității Vaidei, și derivarea numelui comunei dela cuvintele „vai de ei”, termină urând înaintare culturală la utorilor comunei.

Dl Mihăilă din Vineria, vorbește pentru cultura națională în direcțiune religioasă-morală a poporului român, ear' preotul I. Tilicea toastează pentru sexul frumos, care era binișor reprezentat. Intre toasturi au variat cântările frumoase, cu care au eselat mai ales clericul obs. N. Todea și A. Basarabă, ear' dintre ginșagele reprezentante ale sexului frumos: d-na Szász cu d-șoarele Tilicea și Gelmărean.

Bună impresie a făcut prezența la toate actele festive a dlui notar Szász Pál. În cât pentru cercetarea adunării gen., ea a fost cam slab cercetată, căci în giur se află inteligență destulă, ba chiar și Orăștia trebuia să aibă mai mulți reprezentanți de cât a avut.

Seara s'a dat o reprezentațiune teatrală-declamatorie, care a reușit foarte bine. După cuvântul de deschidere rostit de preotul I. Popovici, a urmat dialogul: „Tata și fiul”, predat de doi băieți de școală,

care a fost instructiv și bine potrivit pentru popor mai ales. A urmat apoi declamarea poesiei: „La ogliindă” de către d-șoara Aurelia Tilicea.

Nu e tocmai ușor a declama această poezie; d-șoara Tilicea însă, care pentru prima dată a urcat bina la fața publicului, poate fi mulțumită de succesul obținut, căci a fost viu aclamată. După aceasta a urmat inv. N. Voina, care a predat bine monologul: „Minciuna minciunilor”; cred însă că n'a fost tocmai potrivită alegerea acestui monolog.

Ca de încheiere a urmat producțiunea: „Cărlanil”, care a fost coroana producțiunii din Vaidei. A predat-o inv. N. Voina, V. Hociotă, A. Basarabă și d-șoarele A. Tilicea și Maria Gelmărean.

Toți s'au achitat peste așteptare de rolurile lor, ear' la fine lungi aplause le răsplătia diletanților nostri osteneala ce și-au luat cu predarea acestei piese. Meritul principal îl are inv. Voina, care mult a arangiat toate de așa, ca să aibă o bună reușită. Un astfel de învățător cu drept se poate numi brav învățător.

Terminate toate, a urmat punctul cel din urmă, jocul, care se învârtia ca foc în sala prea mică a școlii, și care a ținut până noaptea târziu.

Dintre drăgălașele dansatoare am remarcat pe d-nele: Dubleş din Romos, Mihailă din Vineria, d-na Szász din Vaidei, Mihăilă din Romoșel, Fleșeriu din Romos, apoi d-șoarele: Maria Racolța și Maria Gelmărean din Orăștie, Ștefănescu din Romoșel, Tilicea din Vaidei, etc.; ear' celor rămasse acasă, să le pară rău că au scăpat o bună ocaziune de a-și petrece bine.

— ea.

Transvaalul.

Terișoara unde tocmai acum se petrece războiul între oștiri d'ale puternicei țări Anglia și între mica populațiune a Burilor, se numește Transvaal și se află în Africa de-mezăzii.

Transvaalul are o suprafață de 308.500 km. pătrați și e așezat între fluviile Vaal și Limpopo. Popolațiunea sa se compune din 150.000 Burii, 60—80.000 străini și 70.000 negri.

Are o climă sănătoasă și temperată; locuitorii se ocupă cu creșterea vitelor, struților, cu cereale, fructe, tutun, etc. Are mine bogate de aur (Kaap, Barberton, Wilwatersand), cari produc 25—30 milioane pe an,

lor oameni cari se gândiau acum numai la mântuirea lor, neavând nici o putere să-și apere frații de urgia păgânilor.

Ear pe redută vedeau o sulită și în virful ei un cap, al căpitanului Mărăcineanu. Stând în picioare pe redută, Harapii urlau și jucau, purtând sulita din mână în mână și făcând cu ea închinăciuni Românilor din vale, batjocorindu-i în chip așa de nemernic.

Cu inima sfărmată de jale, striviți de Turci și batjocoriți așa, se retraseră încet-încet ai noștri, apărându-se cu împușcături; trecură peste Valea-Sângelui, o cotiră la dreapta și o luară spre Valea-Bucloveciului și sosiră trudiți și cu sufletul topit în văile din cari plecaseră astă dimineață.

XIII.

Acum trecem cu povestirea la cea-laltă redută, la Grivița.

Și asupra ei aveau să dea năvală patru batalioane. Intocmai ca la Plevnița, două trebuiau să sară de-adreptul, alte două să asvirlă mai la urmă, pe vremea încăerării. Ear ca ajutor aveau două regimente rusești, rinduite să bată reduta pe de altă parte.

de argint' aramă, plumb, cobalt și cărbun de pământ.

Boerii sunt urmașii Olandezilor, cari în 1650 fondară colonia Capului, și ai calvinistilor goniți din Franța în 1685, prin revocarea edictului de Nantes.

Englezii răpiră Olandezilor colonia Capului, care e până azi o colonie engleză, cu capitala Cape Town; când ei deveniră stăpânii coloniei Capului, Burii, cari nu priviseră cu ochi buni pe noii spășânți, părăsiră acest loc și se retraseră spre țăzările Hotentotilor și spre fluviul Orange. Ei se retrăgeau mereu, cu cât Englezii înaintau și în cele din urmă trecură fluviul Orange spre a se stabili de-a lungul fluviului Limpopo, care se varsă în Oceanul Indian. În același timp, ei se stabiliau și pe țărmul mării în giurul orașului Natal.

Astfel se formară trei state: Statul liber Orange, Republica Transvaal și Natalul. Burii au rămas stăpâni pe primele două și chiar au făcut pe Englezi să se fere înfrângerii teribile. Natalul a căzut în mâinile Englezilor, din cauza că conținea câmpii în cari se găsește diamante.

Burii sunt vigoși, de statură înaltă și poartă barbă despărțită la două; ei nu iubesc viața de oraș. Minunați vinători, obișnuți să trăiască liberi, ei nu sunt pasionați decât pentru 3 lucruri: Biblia lor, meseria lor și neatârarea țării. Acum în anul în 1896, ei avură să respingă invaziunea corsarilor (libustieri) englezi din Chartered, cari sub conducerea doctorului Jameson și cu complicitatea lui Cecil Rhodes, primul ministru al coloniei Capului, se îndreptară să ia Transvaalul în posesiunea Englezilor. Se știe că această încercare a fost cu totul zădărnice. Jameson băcut la Krügerdorp nu datorește scăparea sa decât generosității adversarilor săi; complicitate pe care ei reușise să și-i facă prin poartă rațiunea străină din Iohannesburg, prinși, judecați și condamnați de înalta Curte din Pretoria, au fost ertați de guvernamentul transvaalian.

În fine Cecil Rhodes se văzu silit să părăsească pe neașteptate colonia Capului după ce-și dăduse demisia din postul de prim-ministru. Se poate spune, că nereușita acestui complot, atârând lumii puterea republicii Burilor, precum și nobilele calități ale oamenilor săi de stat, și făcând astfel ca și împăratul Germaniei să se declare pe față pentru președintele Krüger, a dat o lovitură fatală prestigiului Angliei în Africa de sud, întărind în același timp viitoarea siguranță a Transvaalului.

Constituțiunea Transvaalului e republicană: ea cuprinde un președinte ales pe 5 ani (actualul președinte e Krüger

morți, ear ceialalți doi răniți de plumb și întinși pământului. Locotenentul Șurcă a căzut, trăsniț de glonț, în șanțul redutei; trei sub-locotenenți ai batalionului periseră, ear ceialalți patru nu se puteau lupta, că erau răniți de baionetă. Intreg acest batalion avea pe atunci numai cinci-spre-zece ofițeri și dintre aceștia șapte au murit și șapte au fost duși pe brațe la ambulante, spintecați de baionete și pătrunși de glonț. Unul singur a rămas teafăr ca prin minune.

Nespuse de vitejește s'au asvirlit spre perire sergenții acestui batalion: erau cinci-spre-zece de toți, și numai doi s'au întors în tabără, ceialalți au rămas de veci în șanțurile turcești.

Ear din batalionul dorobanților putneri periră mai puțini ofițeri — erau și mai puțini de cât în batalionul de linie — dar rămase de veci sub redută jumătate batalionul.

După-ce a perit Mărăcineanu, care mai ținea pe flăcăi strinși pe lângă sine, bieții noștri băieți rămași fără ofițeri se svirecoliră de capul lor, duși înainte ori la stânga ori la dreapta, numai de căprari. Ear mai apoi, în agonia din urmă, flăcăii se isbiau în noștire; fie-care făcea după

placul său, se întorcea și se asvirlia cum îl ducea capul și ochii.

Atunci, colonelul Ipătescu, cărmuitorul luptei, începu să se sbată cu gândul, s'asvirlă spre redută pe dorobanții din Tecuciu. Dar i-ar fi dus la perire văzută, și ar fi fost de geaba totul. Sub redută rămaseră abia o mână de oameni luptători, la ce să-i mai fie acolo în perire? El făcu deci gornisților semn, să sune de retragere.

Auzind semnalul, Turcii ridicară un chiot până la ceriu și de-odată cu toții traseră o salvă de gloanțe într'ai noștri.

Încet și apărându-se, Români se deteră îndărăt apărăți și spriginiți de batalionul Tecucenilor, lăsând dealul, pe care ei se luptară așa de voinicește, tot în stăpânirea Turcilor. Ear Turcii nu conțeneau focul, ci tot urmăriau pe Români, dar nu cu putere. Culegând cât le sta în putință pe răniții lor și pe cei morți, Români se tot scoborau la vale, și vedeau în urma lor pe Turci alergând din loc în loc, ca să ucidă pe Români căzuți pe deal. Vedeau cum le sfărmașea țeastă capului cu topoarele și cu patul pușcii, cum îi duciu bucată cu securile, ear pe cei mai puțin răniți cum îi tirau după ei în redută. Gemetele Românilor, ucii de vii, s'guduiau inimile bieții

La Grivița lupta a fost puțată mai cu putere. Pe când batalioanele lui Șomș și Mărăcineanu au avut să alerge drumul delungat pe loc deschis sub ploaia de gloanțe și astfel ajunseră strivite și sfărimate la redută, batalioanele de dincoace au sărit mai de-aproape pe Turci.

Era o movilă, aproape de redută, ca la vr'o 300 de pași, nu înaltă, dar destul de bună s'ascundă după ea câte va compăni. Trîndu-se pe brânci, pitindu-se pe după pietri, furișându-se prin porumbișii, mai ajutați de tunurile noastre cari zăpăciau pe cei din redută, căpitanul Groza își a dus e până în spatele movilei batalionul de vânători din Piatra-Neamțului și pe dorobanții din Botoșani. Aci și a apărut oamenii în șiruri de bătae: vânători, răslățiți ca ochitori, aveau să alerge înainte până la șanțuri, acolo să se oprească și să tragă cu pușca. În rînd cu ei aveau să alerge la rătorii cu sape și cu scuturi ear după dinșii dorobanții în fugă, cu baioneta pe pușcă și ținându-o gata de sărit pungere.

Groza, era dintre ofițerii povățuitorii oștirii și mai văzuse războaie, căci era de mînă din Ardeal și fusese ofițer în armata austriacă. De aceea l-a trimis Domnitorul să cărmuiască lupta.

un vice-președinte (generalul Joubert), un consiliu executiv, o Cameră înaltă (primul Volkraad) și o Cameră ordinară (al doilea Volkraad).

Capitala republicii e Pretoria; dar mai însemnat oraș e Johannesburg, centrul exploatașilor aurifere.

Președintele Krüger, sede în Pretoria, într-o casă simplă, în care el duce viața cea mai liniștită, în mijlocul familiei sale. Nimic n'ar deosebi locuința sa, dacă n'ar fi la poartă soldatul armat, care stă de gardă.

Celebru scriitor Bertram Mitford, în toată de curând din Cap la Londra, în ultimii 25 de ani a petrecut mai mult în Africa de sud. El ocupa o funcție în serviciul colonial și avea dese relații cu Olandezii din Cap și cu Buri. Asupra relațiilor dintre Englezi și Buri și asupra caracterului acestora din armă, Mitford se exprimă astfel:

„Ceea-ce e tragic în toată lupta aceasta este, că cele două rase albe nu se înțeleg una pe alta. Englezul care vine în Johannesburg nu vede pe Bur. El se urcă în tren la Capstadt și se coboară în Johannesburg, unde tot englezește se vorbește. El vine în continuare atingere cu Olandezii și cu funcționarii, și la fiecare pas se supără pentru tot felul de mici neplăceri.

După-ce și-a adunat o avere însemnată, se întoarce în patrie, plin de ură în contra Burilor, pe cari în realitate nici nu i-a cunoscut. Burul, din partea sa, are o ură de rasă în contra Englezilor; dar până la năvala lui Jameson ura aceasta a fost numai de rasă și nici de cum personală. Eu cunosc foarte bine pe Olandezii din Cap și pe Bur. Am trăit multă vreme în intimitate cu ei și am venit în atingere cu ei în felul de fel de ocazii. Am aflat totdeauna că ei au suflet nobil, sunt buni de inimă și ospitalieri. Nu sunt de loc sfâșiți, dar nici așa de negri cum sunt descriși. Burul cultivă cu zel virtuțile casnice. Iși iubește căminul și se consideră cu atât mai fericit, cu cât familia lui e mai numeroasă. Fără îndoială că și printre ei există haimanale, oameni de nimic, ca și printre Englezi; dar a spune despre Bur că e crud, imoral, mișel, — e o mare greșeală. Burul e înimos, se gândește mult și e greu de convins. Posede o mare stăruință și energie și dacă s'hotărăște odată la ceva, e greu a-l abate dela acea hotărâre. Toate aceste calități fac din el un adversar cu atât mai primejliș.

Ciobănași din Ardeal.

O PRODUȚIUNE

a
sodalilor români din Sibiu.

Săliște, 5 Octombrie 1899.

Deși târziu, vin să Vă rog a publica următoarele:

În ziua de 2/14 Septembrie a. c. aflându-mă în Sibiu, am avut fericire să iau parte la una din acele frumoase „Serate literare”, pe care cu atâta dibăcie bravul și neobositul președinte dl. *Victor Tordășanu* știe să le aranjeze în sinul „Reuniunii sodalilor români”. Pe la oarele 7^{1/2} seara sala reuniunii era înțesată atât de membri, cât și de alt public adunat; înț era mai mare dragul, când privai peste 50 de tineri, mai toți sodali îmbrăcați frumos și curățel, tot unul și unul. De aci se vedea, că reuniunea are în fruntea sa un harnic președinte, care prin o cuvântare frumoasă, referitoare la înființarea unei „Exposițiuni” în toamna aceasta la Sibiu, a deschis ședința.

La oarele 8 s'a început șirul declamațiilor și al cetitului, pe care zelosul și neobositul președinte cu mult tact și dibăcie a știut a introduce în sinul reuniunii.

1. Gentila d-șoară *Elena Baciu* a declamat „Dujmancele”, de *George Coșbuc*; rolul și-l'a împlinit foarte bine și era impunătoare și dragălașă, fiind îmbrăcată în pitorescul costum național.

2. Sodalul Ioan *Părău* a declamat cu succes „Deșteptarea României” de *V. Alexandri*.

3. Sodalul păpuțar Ioan *Boloja* a cetit continuarea novelei „Un sfârșit jelic”, de *I. Popovici Bănățeanul*.

4. Sodalul păpuțar Ioan *Panfilie* a declamat bine „Lumea veche și lumea nouă” de *Marion*. M'am bucurat când l'am văzut plin de rivă cătră tot ce e bun, precum îl cunoșteam deja din Săliște.

5. Sodalul mésar Ioan *Petrașcu* a cetit „Meșteșugul plug de aur”, având permisiunea de la doi membri din sinul reuniunii a le înlocui numele dlor în predare, lucru care a eșit de minune de bine. Vedea cum zimbește tinerii sodal când auzia de o viitoare căsătorie între dînsul și fata măiestrului său.

6. Sodalul tipograf Ioan *Marcu* a declamat cu multă vervă piesa „Pe banca cu jurai” de *Em. Părăean*, deși fata îl arăta că se află încă sub influența boalei, de care suferise.

7. Măiestrul croitor *Zacharie Voilean* a cetit o lucrare liberă asupra vieții meseriașilor, îndeosebi asupra branșei de croitorie.

Se vedea din lucrarea *Domniei Sale*, că e un măiestru priceput care cunoaște pe deplin fazele, prin care micul meseriaș e nevoit a trece, parte din cauza lipsei de material, parte din lipsa de sprigin.

La punctul 8 a delectat publicul cunoscutul declamator dl. *Azente*, culegător tipograf, cu piesa „Ziua învierii” de *G. Coșbuc*. D-sa s'a achitat de rolul său în chipul cel mai admirabil.

La oarele 10^{1/2} seara s'a terminat programul producțiunii și ședința s'a încheiat prin o vorbire plină de mulțumire la adresa debutanților, precum și la a publicului participător.

Subscrișul, încântat de aceea ce am văzut prestându-se din partea „Reuniunii sodalilor Români din Sibiu”, doresc și sfătuesc că unde ar fi numai 10 meseriași ori sodali Români — să imiteze pe bravii Sibiieni.

Sfârșesc deci zicând: Trăească *V. Tordășanu*, președintele „Reuniunii sodalilor Români din Sibiu”, care cu atâta energie și abnegațiune lucrează întru cultivarea odraslelor clasei de mijloc. D-zeu să-l ție întru mult timp! — Trăiți și Voi! fra-

ților meseriași, cari Vă știți arăta demni de bravul vostru președinte și de numele de Români! Trăească și înflorească Reuniunea sodalilor români din Sibiu!

Nicolae Muntean,
păpuțar.

O INTIMPINARE.

Beiuș, 15 Oct. 1899.

Am observat de un timp încoace, că nefolosim în mea persoană a devenit în foaia „Tribuna” din Sibiu un centru al atacurilor.

Față de aceste atacuri provenite din ură personală și încă din . . . . ., mă mângâie conștiința mea, care e deplin liniștită în urma activității și ținutei mele, cu cari am satisfăcut până acum tuturor datorințelor mele, ca Român națiunii și bisericii mele. — Deci ehoul adevărat al activității mele e conștiința mea și apoi opiniunea factorilor competenți ai bisericii mele, cari în linia primă sunt chemați a judeca ne-preocupați și liberi de ori ce pasiuni, de ură și invidie personală atât ținuta mea, cât și rezultatele, cari le-am obținut în decurs de 11 ani — cu muncă grea și serioasă pe terenul bisericesc, școlar și național!

Este foarte curios și enigmatic, că în răstimp de 11 ani, de când mă lupt și eu pe terenul public, abia este o lună, de când s'au început în contra mea goanele jurnalistice din partea unora și altora! Va să zică, de când s'a terminat edificarea *internatului gr.-or. român diecesan din Beiuș*. Mai că sunt inclinat a presupune, că între aceste goane și între acest internat este oare-și-care nex logic.

Este foarte curios, că în răstimp de 11 ani, de când muncesc pe terenul bisericesc, școlar și cultural, toate jurnalele române — fie zis spre mângâierea și fala mea, — au fost satisfăcute cu activitatea și cu ținuta mea! Aceasta o pot dovedi cu toate jurnalele din acel interval, dar aceasta o va ști chiar și mult onoratul public, care petrece cu atențiune toate mișcărilor vieții noastre naționale, bisericești și culturale!

Este foarte curios și cam bătător la ochi, că acel „Bihorean”, care ar voi să reprezente ehoul, deci opiniunea publică a Bihorului, până acum în răstimp de 11 ani n'a aflat nici un motiv, ca să mă atace, n'a aflat nici o ocaziune, ca să tragă la îndoială onestitatea mea.

Când a sunat trîmbița, ai noștri eșiră cu ura! de după movilă. „Înainte dragii mei!” resunau glasurile oficerilor, și toți flăcăii strigau fără întrerupere ca dintr'o singură gură: înainte!

Turcii, și după obiceiul lor și, poate și îndemnați de strigătul flăcăilor noștri, urlau cu toții de-odată: Alah, Alah! și deschiseră focul din șanțurile de dinaintea redutei și de pe parapet. Nu se mai auzia nimic decât trosnirile de pușcă și vorbele „Alah” și „înainte!”, strigate fără conținere de luptători.

Vânătorii săriră spre Grivița într'aceeași vreme cu cei dela Plevnița. Mărăcineanu vedea pe acești de aici cum se svircolesc sub focul năprasnic al nizamilor, precum vedeau și aceștia pe Mărăcineanu de cealaltă parte perind sub redută cu batalioanele sale. Și par'că vânătorii de aici strigau lui Mărăcineanu să nu se lase, ear bietul Mărăcineanu sfârșit cu totul și cu ochii închiși de durere și de milă striga celor de ici: „Fraților! Noi perim! Nu vă lăsați, măcar voi!”

Nefericiți flăcăi! Cum a fost nimicită vitejia voastră și cât de repede s'a stîns fără de folos româneasca-vă suflare pe câmpurile împrietinite cu dușmanii!

Și de partea asta Români au fost cumplit secerăți de focul Turcilor. Șirurile noastre înaintară încă, dar în curând au fost rupte și împrăștiate de nizamii. Vânătorii apucaseră să ajungă până la șanțurile cele mai apropiate și se încăeraseră cu apărătorii lor. Dorobanții săriră repede și năzuiau să intre prin șanțuri și să s'asvirlă spre redută.

Dar atunci un strigăt s'elbătece sgudui vîzduhul. Erau Turcii din redută, cari vedeau primejdia la șanțuri, ieșiră din redută și veniau în ruptul capului să stângenească pe ai noștri. Unul după altul, rep zi și flo-roși se vedeau răsăriind din redută și îndesându-se pe locul dintre șanțurile de adăpost și redută. Erau mulți: unul ochiau, alții săriau cu baionetele, ear ai noștri isbiți de atâta mulțime, n'au putut să mai ție piept.

Căpitanul Grozea a dat poruncă flăcăilor să se dea îndărăt după movilă. Flăcăii s'au retras în bună rînduială, ca să plece a doua oară mai mulți. Căzuseră puțin dintre dînșii; inima le era încă în-treagă. S'odihniră puțin, să mai prindă resuflet; apoi împreunându-se cu celelalte două batalioane, unul de linie și altul al

dorobanților din Roman și din Bacău, steteră gata.

Năvala dintăiu a fost numai o asvirlire spre Turci și s'a petrecut repede. Noi nu cunoșteam ce puteri de oaste au Turcii în Grivița; dar acum, dându-și pe față puterile, prin eșirea lor din redută, ne-am chibzuit și noi mai bine a doua năvală.

Sosise în vremea aceasta și Domnul Carol, pe o înălțime din apropierea redutei. Cu el erau și generali străini, cari voiau să vadă luptele.

După vre-o tre-zeci de minute, cam pe la patru ceasuri, trîmbițele sunară din nou și Români s'asvirliră de a doua oară spre redută. Acum erau și ei mai mulți, erau înfierbentați de năvala cea dintăiu. Cunoșteau și locurile până la șanțuri, și apoi, pe lângă toate, acum erau sub ochii Domnitorului lor și ai multor generali străini. Mergeau mai cu încredere, cu porniri de mândrie și cu frică de rușine.

Pentru înfăcărarea luptătorilor, Domnitorul dete poruncă să cânte muzicile, ear dorobanții să-și desfășoare steagurile. Vânătorii s'asvirliră de după movilă și iuți începură s'alerge spre șanțuri. În fruntea lor

era neastempăratul maior Candiano, „un oficer de s'erbători” cum îi ziceau ceialalți, căci era în rezervă și era avocat. Când a început războiul el și-a asvirlit cărțile de legi apucând de bună-voie sabia și a sărit în foc. Ceruse el însuși să meargă în fruntea tuturor la Grivița, și de patru ori la patru năvale a fost tot cel mai apropiat de focul Turcilor, ear la urmă când au răzbit vânătorii în redută, pe urma lui răzbită.

Muzicile cântau cu mare sunet marșul războiului, tobele răpăiau cu nebulie cântecul, și de-odată s'amestecară trîsnirile de puști cu urletele de oameni, și cântecul trîmbițelor și al tobelor cu vuetul tunului.

Turcii băgînd de seamă pe Domnitorul nostru, au început să tragă cu puștile spre el.

O bombă șueră prin aer și se sparso drept între generalii din suita Domnitorului. Aceasta era a doua care-i cădea la picioare. Cea dintăiu îi căzuse la Calafat.

(Va urma).

Sau acel „Bihorean“ numai acum de o lună a descălecat în Bihor, sau numai acum a ajuns la conștiința de sine, că are să fie un Moisi pentru diecesa și biserica noastră? Pentru ce nu 'și-a ridicat vocea sa puternică până acum, când putea vedea zi de zi în sinul și guvernarea bisericii noastre unele anomalii, ca să nu mă provoc la altele, ci numai la cele făcute cu brânele roșii? Sau doară și el a fost ca fiii oamenilor până la potop cu conștiința adormită și numai acum 'și-a deșteptat conștiința, când episcopul meu m'a distins și pe mine?!

Ar fi un lucru neobișnuit și de tot inmodest, ca să viu eu a dovedi lumii mari, că am fost demn pentru distingerea din partea bunului meu arhieru. — Eu în distincțiunea aceasta nu vreau de cât o încurajare din partea Preagrațiosului meu Părinte pentru împlinirea cu conștiințiozitate, zel și însuflețire a datorințelor impuse de postul ce-l ocup în organismul bisericii noastre naționale ortodoxe.

Deci în linia primă prin acel „Echou“ fals al Bihoreanului fiind atacat Preabunul meu arhieru, care m'a distins, tocmai pentru aceea îmi iau libertate a reproduce, spre justificarea arhierului meu — atestatele, cari vorbesc clar despre activitatea și purtarea mea. (Aci dl N. Diamandi produce două atestate, unul de la oficiul protopopesc al Orăzii-marilor de sub Nr. 125 din 1898, și altul de la comitetul parochial din Beiuș de sub Nr. 87 din 1898. — Red. „Trib. Poporului“).

Veneratul sinod eparchial din Arad, ținut în anul 1898 sub presidența actualului metropolit a înaltpreasfinției Sale dlui Ioan Meșian, primind propunerea Veneratului consistor din Oradea-mare, pe baza motivelor, că fac serviciul bune bisericii mele ca profesor-catichet, m'a onorat în urma hotărârii sale de sub Nr. 92/1898 pe lângă salariul meu anual cu un adaus personal anual de 100 fl.

În acest adaus personal asemenea văd votul recunoștinței bisericii mele manifestat prin corporațiunea cea mai înaltă a diecesei, care cred că mai mult ponderează de cât „echoul“ fals al „Bihoreanului“ și mai fals.

În fine ca să-l reduc la valoarea lui reală acest „echou“, mă voiu extinde încă și la acea afirmațiune a „Bihoreanului“, prin care zice: „că arătările și procesele mele disciplinare au ajuns în pertractare la toate consistoarele din provincia noastră metropolitană“.

Eu, de când mă aflu în tagma clericală, numai un unic proces disciplinar am avut. — Acest proces disciplinar s'a datat încă din 1895, din timpul când era vorba de alegerea de protopop al Tincei, și când pentru alegerea aceasta spiritele erau de tot agitate. Eată acusele, pe cari s'a basat acest proces disciplinar:

1.) că eu aș fi servit ca diacon în Ceifa împreună cu un alt recurent, cu Romul Mangra, sf. liturgie, fără de știrea administratorului protopopesc;

2.) că eu pe timpul acela l'aș fi forțat pe administratorul parochial din Ceifa, pe M. Hașăș să abdică în favorul meu;

3.) că în sinodul parochial din Oradea-mare l'aș fi vătmătat pe fiscul consistorial Teodor Lazar;

4.) că aș fi vătmătat consistorul din Oradea-mare respective pe câțiva membri ai acestui Consistor.

Eată nici mai mult nici mai puțin, decât aceste patru puncte.

Și fiindcă pe consistorul orădan — afirmative l'aș fi vătmătat, — am cerut pentru deliberarea acestei cauze delegarea altui consistor neinteresat și așa apoi răposatul metropolit Miron Romanul a delegat spre acest scop consistorul arhierieșan, unde apoi cauza s'a și terminat în ședința din 16 Sept. 1897. cu deciziunea următoare de sub Nr. 5644/897 Bis.

„Lipsind de o parte delictetele imputate inculpatului diacon N. Diamandi, de altă parte din faptele imputate aceluiași diacon lipsind însușirea, prin care acelea s'ar putea cualifica de delictete, — procederea mai departe contra susnumitului se sistează“.

Și cu aceasta procesul s'a terminat definitiv; deci acum îl întreb pe „Bihoreanul“, că ce compromiștor este în acest proces? și că de unde vine cu scornitura, că procesele mele au ajuns la toate consistoarele din provincia noastră metropolitană? Eată, procesul acesta, drept, că a ajuns la Sibiu, dar' nu ca la for de a doua instanță, ci a ajuns ca la un for delegat, fiind în cauza aceasta interesat consistorul din Oradea mare.

Deci în urma acestora mă aflu dispensat de a-l apostrofa pe „Bihoreanul“ cu epitetul, altcum bine meritat, pentru afirmațiunea aceasta a sa necorespunzătoare adevărului. — Afle-și el însuși epitetul, ce se dă aceluia, care nu vorbește adevărul.

În urma acestora declar solemn, că nici într-o polemie nu voi intra cu „Bihoreanul“; — poftim, scrie de aci înainte ce-ți place și ce-ți convine, eu îmi voi face datorința mea și mai departe, precum am făcut și până acum, ori îi convine „Bihoreanului“, ori ba!

Deci pe calea aceasta am terminat cu „Bihoreanul“.

Nicolae Diamandi,
profesor-catichet gr-or rom.

De la sate.

Cireșa, în 10 Octomvrie 1899.

Duminecă, în 1 Octomvrie a. c. a fost pentru comuna Cireșa și filiile Zăvoiu și Ferdinandsberg o rară sârbătoare. În această zi s'a așezat crucea pe nou ridicatul turn al bisericii. Încă pe la 8 ceasuri dimineața micuța comună îmbrăcase haină de sârbătoare, ear' la ceasurile 9 bubutul piuelor vestia, că ceva deosebit se petrece în această comună. În decursul sf. liturghii biserica se umplu de credincioși, cari mic cu mare, tineri și bătrâni au alergat să iee parte la acest act însemnat. Nefind destul loc în biserică, sfințirea crucii s'a făcut afară în fața bisericii, unde între trasul clopotelor am eșit cu litia. S'a făcut sfințirea apei și s'a cetit rugăciunea de sfințire a crucii, după care a urmat stropirea cu apă sfințită a poporului, care în rind de doi câte doi au mers să sârute sf. cruce.

După sârutarea crucii preotul local Ioan Grozăvescu ținu o predică în care arăta însemnătatea crucii pentru creștin îndemnându-l a fi statornic în credința și dătinile moștenite de la moștrămoșii lor. A sfârșit mulțumind vrednicului neguțător creștin Ludovic Făskerti pentru osteneala ce a avut primind sarcina de a fi nașul sf. cruci.

La rindul seu dl Făskerti a mulțumit pentru onoarea ce 'și-a făcut și a rugat pe preot să primească suma de 20 fl. ca dar pe seama bisericii întru aducere aminte de această sârbătoare.

La un semn dat măiestrii întreprinzătorii Pavel Vucovici și Ghiță Belteanu între bubutul piuelor și trasul clopotelor ridicară sf. cruce și o așezară la loc. Toți ne uitam cu smerenie cum se înalță sf. cruce, ba pe mulți dintre bătrâni îi vedeam lăcrimând, și întrebând de cauză, 'mi-au răspuns că nu au văzut și nici nu cred că vor mai vedea așa sârbătoare. Din virful turnului întreprinzătorul Vucovici a golit 12 păhare, în sănătatea Majestății Sale, a Preasfinției Sale dlui episcop Nicolae Popea, a P. Onor. domn protopop Andreiu Ghidiu, a tinerului preot Ioan Grozăvescu, pentru epitropie, comitet etc., la ce poporul cu însuflețire a răspuns cu „Să trăiască“. Dl învățător Michail Bobiș a ținut o vorbire arătând d

când cunoaște lumea sf. cruce; a lăudat poporul care, sub conducere bună, în răstimp abia de trei ani 'și-a acoperit biserica, a ridicat zidul ocolului, ear' acum a ridicat turnul bisericii. În deplină ordine am intrat earăși în sf. biserică, unde s'a făcut sfârșitul liturghiei. Abia la oarele 2 am plecat cătră casă, mulțumind lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să vedem biserica noastră adusă în bună rânduială și că am putut vedea înălțându-se pe ea semnul mântuirii noastre.

Creștinul.

Suștra, 20 Oct. 1899

Vin a împărtași, că preotul nostru Pompeiu Dorca, după ce a lăsat la sapă de lemn familia lui Petru Negru, Nicolae Ianosovici, Ioan Cralovicean, Ioan Suba, Nicolae Cojocar și Nicolae Gruia, nu s'a îndestulit cu suma de 2170 fl. ce solvesc acești șease pentru el ca giranți, ci a voit a mă aduce în aceea stare și pe mine, care îi girasem la o sumă de 150 fl. ce-ți ridicase preotul din institutul de credit „Lugoșiana“. Văzând eu însă că preotul bancrotează și din zecile de mișt moștenite de la soacra preotului numai o grădină fără edificiu 'și-a rămas, am cerut de la posesorul, adică de la soacra preotului, obligațiune pentru suma girată și după ce pretensiunea de 150 fl. o intabulase pe aceea grădină, preotul 'și-a adus aminte să vândă și aceea grădină. La cartea funduară era intabulată obligațiunea de 150 fl. Văzând P. Dorca acestea, a venit acasă la mine, înjurându-mă și bătând cu pumnii în masă să-și destabulez grădina. După ce am răbdat cât am putut, l'am scos din casă nu ca pe un preot, ci am măsurat faptele sale.

Nicolae Jugariu.

Din Munții-Apuseni.

Câmpeni, 15 Oct. 1899 st. n.

În urma multelor plângeri și articole publicate în prețuita „Trib. Poporului“, referitor la întregirea parochiei gr. or. de clasa 2-a din Câmpeni, azi a fost convocat comitetul parochial. Protopopul ca președinte a cetit hârtia Consistorului datată din ședința Consistorului ținută în 15 Sept. a. c. unde zice cătră protopopul: la raportul d-tale d'to 24 Aug. a. c. ești recerșat ca să încerci efectuarea alegerii de paroch în Câmpeni cu candidații cei vechi și numai dacă majoritatea comitetului ar insista și pentru admiterea lui Motora în candidare, să o duci în îndeplinire, să comunici comitetului și sinodului că consistorul își rezervă dreptul, ca după efectuarea alegerii să se exprime în cauză. (Subscris Metrop. Meșianu.)

La aceasta Dr. B. Preda pentru partea a 2-a a hârtiei consistoriale a insinuat recurs; propunerea au fost susținută de Dr. Z. Chirtop, cu amandamentul, că tot una dată ne exprimăm cea mai mare indignare față de consistor și de Metropolit, pentru publicarea unui astfel de circular ilegal.

Comitetul parochial, în ședința dela 15 Octomvrie a dat consistorului vot de blam, precum și protopopului în calitate de președinte al comitetului, pentru că nu a voit să producă raportul seu cătră consistor, ca să se poată constata că ce a referat? Ambii advocați l-au declarat de om cu două fețe.

Moșul.

Convocare.

Membrii reuniunii învățătorilor români dela școalele populare confesionale ortodoxe din despărțământul protopresbiteral Arad, sunt convocați la conferința a II-a

ordinară a anului adm. 1899—1900, care se va ține Mercuri, la 27 Octomvrie (8 Octomvrie n.), în comuna Nădlac, la școala de clasele sup rioare, pe lângă următorul

PROGRAM:

1. La 8 oare a. m. Invocare Duhului Sânt;
  2. Ascultarea prelegerii învățătorului G. Petroviciu, cu băeșii din școala cu clasele superioare;
  3. Deschiderea conferinței;
  4. Constatarea membrilor prezenți;
  5. Reflexiuni asupra prelegerii așezate;
  6. Incassarea taxelor curente și stante;
  7. Opinionarea proiectului de statut înființândei societății mortuare a reuniunii;
  8. Desbatere asupra proiectului de statut pentru societățile populare de economie și ajutor;
  9. Discuțiune asupra dreptului de examinare în școala populară cu ocazia examenelor;
  10. Cetirea operatelor insinuând;
  11. Alegerea comisiunii pentru verificarea protocoalului;
  12. Propuneri și interpelări;
  13. Defigerea locului și timpului conferinței viitoare;
  14. Închiderea adunării.
- Observare: Membrii, cari sosesc trenul din spre Arad, pentru a putea participa la conferință dela început, sunt rugați a veni în preșeară. Pentru încurajarea făcută dispozițiune.

Nădlac, la 12/24 Octomvrie, 1899.

Samsom Lugoșanu, Georgiu Petroviciu,
președinte. secretar.

Convocare.

Despărțământul reuniunii cercușului învățătorilor de la școalele confesionale mâne, gr. or. din inspectoratul: Ienopoli (Boroșineu) își va ține adunarea sa ordinară de toamnă la 30 și 31 Octomvrie st. n. a. în comuna: Moroda, la care se convoacă invită a participa toți membrii ordinari onorari, precum și toți bine-voitorii spriginitorii școalei și învățământului parochial român.

PROGRAMA:

1. Participare în corpore la chemarea Duhului Sânt
  2. Ascultarea prelegerii practice: „De voltarea zicerii“ de Inv. Petru Costin.
  3. Cuvânt de deschidere.
  4. Constatarea celor prezenți.
  5. Critica asupra prelegerii.
  6. Incassarea temelor și a taxelor stante.
  7. „Primirea elevului în școală“ „Despre introducerea școalelor populare în societatea omenească“, disertațiune și pregătire practică de Inv. Moise Mregea.
  8. Raportul comisiunii cenzurătoare asupra temelor prelucrate.
  9. Raportul casarului.
  10. Raportul bibliotecariului.
  11. Tractarea și deliberare asupra temei: „Cum au să fie examenele în școlile noastre populare“.
  12. Discuțiune asupra: „Reforma Planului de învățământ.“
  13. Propuneri și interpelări.
  14. Defigerea locului ținerii proxime ședințe.
  15. Cuvânt de încheiere.
- Se notează, că la gara: Ternoava pentru cei ce vor sosi cu trenul atât de cătră Arad cât și de cătră Boroșineu, va aștepta în sură.

Moroda, la 22 Octomvrie 1899.

Pentru presidiu:

Petru Costin,
not. rom.

NOUTAȚI

Arad, 27 Octomvrie 1899.

Nouii membri români în congregație. Nimicite fiind, precum știm, mai multe alegeri de membri români pentru congregația comitatului Arad, prin raportul vicișpanului, adus în congregația din 19 Oct. a. c., s'au declarat realeși și respective verificafi următorii membri români: d. n. Ioan Groza, protopop și Petru Truța, advocat, pentru cercul electoral al Hal-magiului; d. Ioan Rusu-Sirianu, prim-redactorul ziarului nostru, pentru cercul Șiriei; ear părintele preot George Ciobriș din Gy-Varșand, pentru cercul electoral al Gy-Varșandului.

Necrolog. Ni se trimit pentru publicare următoarele:

În 7/19 l. c. am dus la locul de odihnă pe vrednicul și de mulți iubit învătător pensionat și econom în comuna Tileagd Mihai Mangra, care în 5/17 l. c. seara, după ce a sosit cu carul dela țarină acasă, în urma ucui atac de apoplexie a răposat sebit în etate de 55 de ani.

Actual înmormântării s'a săvârșit prin preoții: Teodor Târșu din Săcădat, Filip Teaha din Ineu și Florian Popoviciu din Săbolciu; — cântările funebrele au fost executate prin învătătorii: Avram Igna din Ineu, Ioan Antonescu din Săbolciu, N. Gabriel din Săcădat, N. Câmpian din Husășu și diacul din Tileagd.

La înmormântare a luat parte un public număr os atât din comuna Tileagd, cât și din cele învecinate, chiar și din Oradea-mare, fără deschiinare de confesiune, și aceasta a fost o dovadă, că așternit în Domnul până ce a fost în viață s'a bucurat de stima și iubirea tuturor căți l'au cunoscut.

Cuvântarea funebrală a fost rostită în sf. biserică de către preotul Filip Teaha, ear la marginea mormântului învătătorul Avram Igna în numele corpului didactic a rostit o vorbire pătunzătoare storcând lacrimi din ochii celor preșenți, caracterizad pe răposatul a pe un învătător brav, din a cărui școală au eșit mulți membri folositori ai bisericii și ai neamului nostru. După aceasta Romul Mangra, paroch în Gireș, ca văr primar al decedatului, în numele familiei jălitoare — fiind timpul nămintat — în termini scurți a mulțumit publicului coadunat pentru participarea la acest act întristător. (Iubitorul.)

VIENA ÎMPOTRIVA OVREILOR. Lupta de apărare a creștinilor din Viena împotriva ovreimii cutropitoare merge așa de departe, încât acolo antisemiții întocmesc în ochii de slujnice și peste tot de femei, cari trasese din năimț, cu scopul, ca Ovrei să nu poată căpăta în ori și ce fel de slujbă nief o femeie creștină — Eacă ce va să zică luptă adevărată de apărare împotriva unui neam ce se face peste măsură obraznic și cutropitor fără milă îndată ce se simte stăpân. Și toate astea le-a pus la cale un om: D. r. LUEGER. „Trăiască LUEGER!”

Cheltuelile sərbărilor ungurești dela Arad. Fiecare din cetitorii nostri știe, că în ziua de 6 Octomvrie a. c. Ungurii au serbat aici în Arad iubileul de 50 de ani dela executarea celor 13 generali ai revoluțiunei maghiare. S'au fost făcut mari pregătiri pentru sərbările acestea, ear acelea au costat bani mulți, bani până la suma de 30.000 floreni. Și știți cine are să plătească acum acești bani, aceste cheltueli patriotice? — Bietul comitat al Aradului! Se zice, că tocmai zilele trecute a sosit la comitat hârtia ministerială, prin

care se „îngăduie”, ca suma de 30.000 fl. să se pună în cheltuelile extraordinare, adecă în cărca cetățenilor din acest comitat. — Asta încă ar fi una! Adecă noi, — căci noi formăm majoritatea covârșitoare a populațiunei din comitat — să plătim cheltuelile unui tãmbălău patriotic, care nu ne privește nici cât e negru sub unghie! Atât 'i-ar mai trebui bietului nostru țecan, când el nici mălăia pe masă n'are!

Ministrul Hegedüs în Finme. Ministrul ungar se de comerciu Hegedüs Sándor, înșeșit de o mare suită, a plecat la Piume, unde a sosit ear și va sta două zile, pentru a face inspecție asupra portului, a magaziiilor și a fabricilor de acolo. Eri seara guvernul Finmei a dat în mare prăz în caastea ministrului, la care au fost pofite toate notabilitățile orașului.

Cas de moarte. Ni se trimate următorul trist anunț: Cu inima înfrântă de durere anunțăm, că Emilia Vașca, soția învătătorului Romul Popa din Les (Bihar), la oarele 9 seara, după grele suferințe de jumătate de ar, în etate de 19 ani și abia de un an al fericitei sale căsătorii, a trecut din viață astăzi Marți, 12/24 Octomvrie a. c. Osămintele răposatei se vor așeza în cimiterul sf. bisericii gr. or. din Chișirid în 14/26 l. c. la oarele 3 după ameză: Romul Popa soț; Demetriu Vașca, tată; Eva Vașca născută Berbante, mamă; Iulia, Corneliu și Silviu frați; Maria, Lucreția, suiori, — lăsându-i pe toți în cea mai jalnică și tristă stare. — Fie-i țărina ușoară și amintirea vecnică!

O novă carte folositoare. Sub titlul: „Amicul Poporului îndreptător în cause administrative și judecătorești pentru poporul român”, de Titu Vuculescu, pretor, a apărut tocmai acum în tipografia „Tribunei Poporului” în Arad o carte în adevăr folositoare pentru popor. Ea se extinde pe 148 pagini, în format 8° mare, cu un tipariu frumos și bine îngrijit, broșată elegant și scrisă într'un limbagiu la înțelesul poporului. Materialul, împărțit în numeroase capitluri mici, cuprinde sfaturi și învătături de foarte mare folos pentru toate trebile și trebuințele poporului Ori-ce daraveri, pe cari poporul le are aproape z luic atât cu direcțiile administrative, cât și cu judecătorile din patrie, cărturarii din popor le află în cartea aceasta toate la un loc, bine lămurite și spuse în limbă populară și înțeleasă de toți.

Prețul acestei cărți folositoare și voluminoase este numai 1 coroană (50 cruceri) și se poate comanda atât la autor în M.-Péska, cât și la administrațiunea „Tribunei Poporului”.

Se sporesc boierii perciunași. Orașul Alba Regală (Székesfehérvár). — spune „Alkotmány”, — are 50 de virilști, între cari 14 sunt Ovrei. De ce nu s'ar spori? Doar jidovească e azi țeara lui — Papp János!

Concert și joc — amănat. În numărul ultim al foii noastre am publicat invitarea, ce ni-s'a trimis despre concertul ce avea să 'l țină în 17/29 Oct. în comuna Sacul „Reuniunea de cântări a plugarilor români din Hodoș” din incidentul adunării despărțământului Lugoș al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”. — Acum suntem rugați să v știm, că, fiind amănată ținerea acelei adunări pe timp nehotărît, prin aceasta s'a amănat și ținerea concertului, ceea ce se aduce la cunoștința color interesați.

Medicul Dumnezeu. Această devisă a proclamat-o o novă sectă engleză, înființată nu de mult în Londra, care nu voește să știe nimic de medicină. Membrii acestei secte, cari se numesc „The Peculiar People”, sunt de credință, că ei stau sub scutul special al lui Dumnezeu și prin

urmare în cas de boală țin de inutil a-și lua refugiul la un medic. Din cauza aceasta firește membrii sectei numite nu arareori au avut și au conflicte cu autoritățile polițenești și judecătorești. Așa de exemplu acum de curând a fost citată înaintea tribunalului o păreche de oameni tinəri, cari 'și-au lăsat copilul de 5 ani să moară, fără să ceară ajutor medical. Tatăl a fost condamnat la 5 luni, ear' mama la o lună închisoare.

Foamete în China. În Iesulu, care se află în provincia chineză Kiao-Ciau, e mare foametea și miseria, ce bântue populațiunea în urma slabei recolte. În spitalele misionarilor se află câte 150—200 bolnavi, sau mai bine maribunzi la zi. Cel mai mulți dintre ei sufer de tifusul cauzat de foamete. Neurociții suat împărții în două clase: peregrini și indigenți. Aceștia din urmă sunt foarte mândri și încăpățânați; ei prefer să moară de foame, decât să descopere lumii miseria lor. Unuia dintre misionarii, care avea lângă sine o tinără fată ca elevă, îi păru bătător la ochi văzând că fata, care era foarte slirguicioasă, devine din zi în zi mai tristă și mai veștedă. Oricât s'a silit misionarul să afle cauza supărării ei, n'a putut, căci fata nu voia să spună nimic. Misionarul se hotărî atunci să cerceteze casa părinților fetel. Pe mama ei o află trăgând de moarte din cauza tifusului, pe care l'a căpătat din foame, ear' tatăl ei murise de aceeași boală cu o săptămână înainte, fără-ca tinera copilă să fi cerut ajutor în favorul lor, și aceasta din cauză că-i era rușine. Prin șanțuri se ved ațese-ori oase de om, a ei un cap, dincolo o mână ori un picior, de pe care câni au mâncat carnea.

BIBLIOGRAFIE

Ni-au sosit la redacție următoarele călindare pe anul 1900:

- „Almanachul învătătorului român” (Anul II), de Iosif Velcean, învătător. A apărut și se poate comanda la „Tipografia” în Sibiu și la autorul în Reșița pentru prețul de 1 fl.
- „Călindariul nou” pe anul visect 1900 (anul I). A apărut și se poate comanda la tipografia Ciureu în Brașov cu prețul de 30 cr.
- „Călindariu” pe anul dela Christos 1900 (anul XXI). A apărut și se poate comanda la tipografia diocesană din Arad. Prețul 30 cr.

ECONOMIE.

Peștele românesc în Ungaria. De ani de zile deja pescăritul în România face progrese frumoase. Aceasta o dovedește și următoarea știre, ce „Alkotmány” o publică în numărul seu de eri: „Guvernul României de câțiva ani încoace poartă multă grije de pescărit și de ridicarea culturii peștilor. Despre rezultatele dobândite până acum consulatul nostru din București raportează următoarele: Pe când la anul 1894 România a importat 59.814 măști metrice de pește și a exportat 44.387 măști m., importul ei în 1898 a scăzut la cifra de 42.387 măști metrice, ear' exportul 'i-s'a urcat la 55.619 măști metrice. Astfel trebuie să luăm în socotință, că peștele importat e mai ales de o valoare neînsemnată, pe când exportul ei îl formează soiuri de pește de o valoare cu mult mai mare. Din acești din urmă mai mult s'a exportat în Austro Ungaria și anume: în anul 1894 numai 3580 măști metrice, ear' în 1898 s'au exportat deja 33.226 măști metrice. Acest pește se aduce în halele de vânzare din Budapesta, în gheață, și prin ieșiră: tea sa el face mare concurență peștilor din patria noastră, cu toate că peștele verde de la noi totdeauna este foarte căutat și totdeauna bine plătit.”

Reco'ta viilor în România a fost foarte bogată. Viile din podgoriile din județul Putna s'au cules în condițiile cele mai bune, având o toamnă din cele mai frumoase și mai favorabile, cum de mult nu s'a întâmplat. Strugurii, ajutați la timp de ploți potrivite și de căldurile necesare, s'au copt foarte bine și astfel au dat un vin de o calitate superioară. Din cauza relei agriculturi însă, podgorenii n'au putut ave preț mai bun, la care erau în drept să se aștepte, după cei doi ani de lipsă, ce au suferit. Prețurile, cu cari s'au vëndut vinurile au variat, după podgorii: La podgoria Odobești și Impregiurim: lei 1,50, 1,80, 2,20 și 2,50, decalitru. La podgoria Tifesti și Impregiurim: lei 1,50, 1,80, și 2,00 decalitru. La podgoria Panciu, Crucea de jos și sus lei 1,70, 1,80 2,20 decalitru. La Ruginești, Scurta etc. 1,00, 1,20 1,50 decalitru. Multe din vinuri au rămas nevëndute din cauza crizei de banii prin care trecem, și chiar prețurile au mai scăzut; cu toate acestea podgorenii nu trebuie să se descurajeze și să se grăbească a vinde cu acele prețuri; căci după-cum se asigură, case de comerciu din Germania sunt deja în țeară, precum și mai mulți cumpărători de vinuri din Olanda, Elveția și de pria alte părți. Vinul nou a început deja să fie exportat. Mai zilele trecute s'a exportat prin Galați o însemnată cantitate de vin din Podgoriile din Odobești, Panciu și Nicorești, cu destinație pentru Constantino-pol.

Apărarea sēmănturilor contra ciorilor. — Poate vor interesa pe mulți mijloacele de a goni ciorile, cari — după cum o știu mulți agricultori — năvălind asupra sēmănturilor aduc pagube însemnate. În cercarea făcută asupra mai multor sēmănturi a dat rezultate minunate. Pentru 1 hectolitr sēmăntă se iau și se amestecă la un loc 200 gr. păcură, 200 gr. petrol și 3 litre apă caldă. Acest amestec pe lângă faptul că nu are nief o urmare vătămătoare asupra încolțirei, mai are minunatul dar de a ține la depărtare ciorile. Un amestec făcut tot în acest scop s'a arătat a fi cu deplin succes.

Se iau 200 gr. păcură, 200 gr. petrol, și 200 gr. piatră vënëță cu 3 litre apă, se pune mai întâiu păcura și petrolul în 1,5 litre apă, ear' piatră vënëță se topește în celălalt 1,5 litre de apă caldă, apoi se amestecă la un loc într'un vas mai mare și se produce la stropirea sēmăntei înainte de a fi sēmănată.

Grâne.

Prețurile de la 25 Octomvrie.

	Arad:	B. Pesta:
Grâu Aprilie fl.	7.60—7.85 fl.	8.48—8.51
	7.40—7.60	
Cucuruz vechiu	4.90—5.	5.05—5.25
nou	3.70—3.80	5.14—5.15
Orz vechiu	5.30—5.40	5.90—7.—
nou	5.20—5.30	6.——6.10
Secară Apr.		6.82—6.83
pe Oct.	5.70—5.80	6.43—6.62
Ovės Apr.	4.40—4.50	5.35—5.45
Oct.	—	4.90—5.28

Cursul pieții din Arad.

Hartie-monetă română	Cump. fl.	1948	vânz.	1952
Lire turcești		18.90		19.—
Imperiali (15 R. sur)		126.—		127.—
Ruble rusești 100 a		5.58		5.82
Galbeni		9.48		9.55
Napoleon-d'ori		58.50		58.95
100 Marce germane		11.90		12.50
Livre sterling				

Porci: (Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:	
bătrâni 320—380 kg.	40—42. cr. p. kg.
tineri 320—390	44—44.5
250—390	44—45
pără 250	45—46
mijlocie 240—260	47.5—48
Din Sərbia	44.—46

Editor: Aurel Popovici-Barciaru.
Redactor responsabil: Ioan Rusu-Sirianu

Giulița, u. p. Tótvarad, 1899. Oct. n. 19.

Advocatul Dr. Magdu Dimitrie în acusa ce a ridicat-o în 10 Martie n. 1899 Nr. sp. 134 jud. cer. se provoacă la un atestat unde antistia comunală zice că venitul acusatului face atâta, de poate solvi lunarmente 35 fl. acuatorului în fie care an. În ziua de 18 Oct. n. a. c. în loc ca să presinte acest „Atestat“ aduce pe Dl D. Roman învêt. pens. din Radna de specialist de a judeca, ca după conștiința sa să hotărească ceva în cauză, — după ce a depus jurământul zice, că venitul curat al acusatului face de după datele oficioase, suma de 511 coroane 14 fl (255 fl. 57 cr.); din suma aceasta acusatul poate solvi acuatorului lunarmente 20 fl. maxim adeca anualmente 240 fl și așadar acusatul să trăiască cu rămasul de 15 fl. 57 cr. pe an, (conform §. 54. Art. 60 1881 ?). Purcariul din Radna jurământul acesta nu l-ar fi făcut! Comediașul, procedura dlui Dr. Magdu, nu ar fi pus-o între șvindlerairile sale pentru 45 fl. pentru rebonificarea speselor avute la o astfel de operă cum e aceasta! Cinste și omenie va face dl Dr. Magdu D. sieși dacă va da publicității acel „Atestat comunal“ pe care i-se bazează acusa, care până acum totalmente cuprinde în sine 60 fl spese advocațiale pe partea Dsale, prețul duplicat al lui Iuda“.

388 1—1

Iosif Popovici
par. gr.-or. rom.

Banca generală de asigurare mutuală.

„TRANSILVANIA“

(88) 99—

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de zestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Oănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.)
precum și prin agenturile cercuale și speciale.

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călindar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. porto postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“.

La comande mai mari de 10 exemplare
dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.

Să spriginim industria din patrie!

Deschidere de prăvălie

FABRICA „INSOTIRII CĂLȚUNARILOR DIN ARAD“

aduce la cunoștința On. public, că cu începere din 1 August
anul curent și-a deschis

Prăvălia sa

în palatul „MINORIȚILOR“ din ARAD, strada Bisericii,

prin ceea-ce onoratul public nu mai este expus să cumpere cu bani scumpi fabricațiuni slabe din străinătate, ci poate să-și procure cu prețuri ieftine încălțăminte indigene de calitate excelentă și fason elegant.

Prețul ghetelor gata:

Ghete pentru bărbați, cu gumilastic . . .	dela fl. 2.80	în sus
„ pentru excursiuni din pele americană „	„ 5.—	„
„ de lack (pentru bărbați)	„ 4.—	„
„ pentru dame, cu gumilastic	„ 2.50	„
„ regatta	„ 2.20	„
„ „ din piele colorată de căprioară	„ 2.50	„
„ de lack (pentru dame)	„ 3.—	„
„ pentru băieți	„ 2.50	„
„ pentru fete	„ 2.—	„
„ pentru copii	„ 1.50	„

Asortiment bogat de papuci pluș, pentru dame.

Comande după măsură se primesc și se execută prompt.

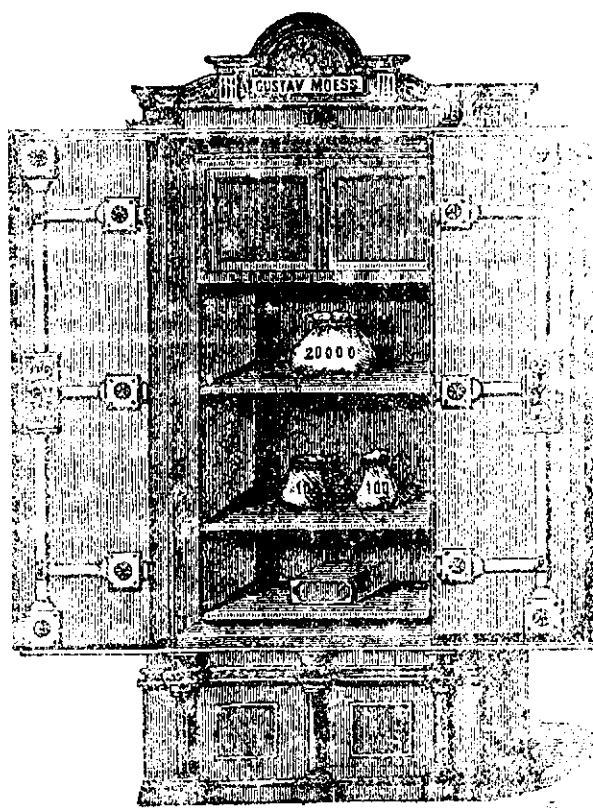
Ne rugăm pentru spriginul binevoitor al On. public, pentru-ca să putem valora această nisuință a noastră și ca în acest chip să fie ajutați micii industriași ai orașului nostru.

Cu toată stima:

Diracțiunea însoțirii.

381 4—

Fabrică de Casse.

În atelierul meu se construiesc

Casse de fer

obiceinute, din cel mai solid material, sigure contra focului și spargerei.

Casse-Panczer

pentru bănci, construite din cel mai veritabil oțel.

Ori-ce spargere e absolut imposibilă fie cu ori-ce instrument anume meșteșugit pentru scopul acesta.

Garantez pe deplin că în termen de 24 ore aceste casse nu se vor pute găuri.

Rog deci On. public, care are trebuință de Casse de fer, să mă onoreze cu încrederea și cu comanda sa, asigurându-l că va fi pe deplin satisfăcut.

Pentru biserică și comune liferez casse pe lângă solvire în rate după învolală.

Lista prețurilor gratuit și franco.

Cu distinsă stimă:

GUSTAW MOESS

fabrică de casse

SIBIU Strada Poplăcel-mari Nr 8.

366 8—